

Regio.

Nomen, & unde deducta.

Situs.

Soli fertilitas.

Urbes.

Friburgi

Bern

SEquitur apud authorem *Pagus Aventicus*: vulgo *VVissispurgergovv*. Nomen habet ab *Opido VVissispurgi* quod olim tempore Iulii Cæsaris Helvetiorum Caput erat, & *Aventicum* dicebatur. Regio comprehensa est intra Sabaudia Limites, etiam si pareat Bernatibus & Friburgensibus, sicut & terra ex opposito ultra Lacum Bielsensem, siue Neoburgensem sita. Saris terax est Vini & Frumenti. Cæterum in hac Tribula totus fere *Bernatum pagus* continetur, & *Friburgi*. Prioris Urbis primaria *Berna*. Hæc si annos numeres admodum vetus est, si situm & cultum, si mores & civilitatem, si leges & instituta, si potentiam ac virtutem aspicias, nulli Urbium cedit. De cuius constructione sic legimus. *Berchtoldus* Zeringia Dux i v huius nominis construxit suo tempore duo Friburga, id est libera Castella, unum scilicet in *Brisgoia*, & alterum in *Vchelandia*. Et quo sui subditi, firmiorem & tutiorem in *Vchelandia* haberent mansionem, deliberavit aliam extiter Civitatem juxta arcem suam, quæ *Nideck* appellabatur, in Peninsula quæ *Saccus* vocabatur, quam tunc Quercina occupabat. Quodam autem tempore quum idẽ *Berchtoldus* venationi intenderet dicebat suis: Civitatem quam in hoc opportuno loco condere deliberavimus, nominari volumus vocabulo bestia, quæ nobis primum occurrerit captaque fuerit. Ceperunt autem Ursum, quem Germani *Bern* vocant. Cumque eo loco, vidimus, plurimæ crescerent Quercus, quo Civitas erat condenda, omnes fere arbores illæ pro domorũ structura insumtæ fuere. Vnde & operarii vulgo dicebant quum resecarent arbores: *Holz lass dich hauvven: die stat muo heissen Bern*: i. Arbores finite ut secemini libenter: Quoniã Civitas ista vocabitur *Bern*. Est autẽ hujus Civitatis Situs veluti in Peninsula, quam facit *Arola* fluvius navigabilis. Nam ad Meridiem Urbis fluit amnis ille in demisso loco ab Occasu in Ortum, ac tunc reflexus petit Occasum ad jactum bombardæ, quanta scilicet est longitudo Civitatis, sicque Amnis est Civitati loco fossæ aqua inundantis, nisi quod ab Occasu ad jactum balistæ fudus Civitatis cohæret continenti, qui Isthmus si perfoderetur haberet *Berna* formam Insulæ. Est autem a Meridie & Septentrione valde profundus prospectus in subjectâ decurrente aquâ; ab Ortu lenis est ascensus in summam Civitatis. Adjacens solum omnium rerum est ferax, præterquam Vini, quod haud procul Bernates ex sua terra petunt optimum. Crescit etiam ab uno latere civitatis Vinum, sed neque celebre neque multum. Cæterum *Berchtoldus* iv huius Urbis conditor obiit, antequam civitati colophonem imponeret, ejus operis consummatione relinquens Filio *Berchtoldo* v, & ultimo Duci *Zeringensi*. Hic ex uxore filia Comitissæ de *Kiburg* duos Filios genuit, quos Nobiles regionis veneno extingui curaverunt, ob id potissimum quod arbitrabantur *Berchtoldum* odio & æmulatione edificium Civitatis consummasse, quo eos sub jugo servitutis continere posset. Præfectura *Berna* sub se habet tam Germanicas, quam Gallicas, inter quas *Lausanna* Civitas Episcopalis. Situm habet mirabilem; occupat enim duos oppositos colles & intermediam vallem. Cathedralis ecclesia & Canonicorum ædes tenent collem Septentrionalem, & ex opposito colle Meridiano pater descensus magnus ad Lacum usque. Forensis vero locus est in convalle. A morte *Caroli* Ducis *Burgundiæ*, redempta a Principibus *Sabaudia* *Lausanna*